HE 41/2023 vp esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2024
VNS 1/2023 vp julkisen talouden suunnitelma vuosille 2024–2027

Huomioita valtiovarainvaliokunnalle

Pasi Sorjonen, pääekonomisti, Akava
13.10.2023

Akava

JTS osoittaa: julkisen talouden velkaantumista on ehkä yllättävänkin vaikea taittaa

- Julkisyhteisöjen velka kasvaa, vaikka Suomen talous kasvaa kohtalaista vauhtia vuosina 2024-2027.
  - Valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden alijäämä on joka vuosi reippaasti yli 10 mrd. euroa.
  - Velan suhde BKT:n arvoon kohoaa 81,6 prosenttiin vuonna 2027.
- Huoli julkisen talouden kriisinkestävyydestä on aiheellinen.
  - Aiemmat menojen lisäykset vaikuttavat pitkään ja korkojen kohoaminen on lisännyt lainanhoitomenoja.
  - Väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja jatkossa.
- Talouden kasvupotentiaalin vahvistaminen on välttämätöntä.
  - Vain kasvava talous pystyy pitkällä aikavälillä rahoittamaan julkiset palvelut ja tulonsiirrot niin, että ei tarvitse velkaantua enemmän.
  - Kiitämme julkisia TKI-panostuksia – kansainvälisiä osaajia tarvitaan paljon lisää.

Akava

Jos JTS toteutuu, valtiontalous on alijäämäinen 19 vuotta peräkkäin, kunnat 27 vuotta

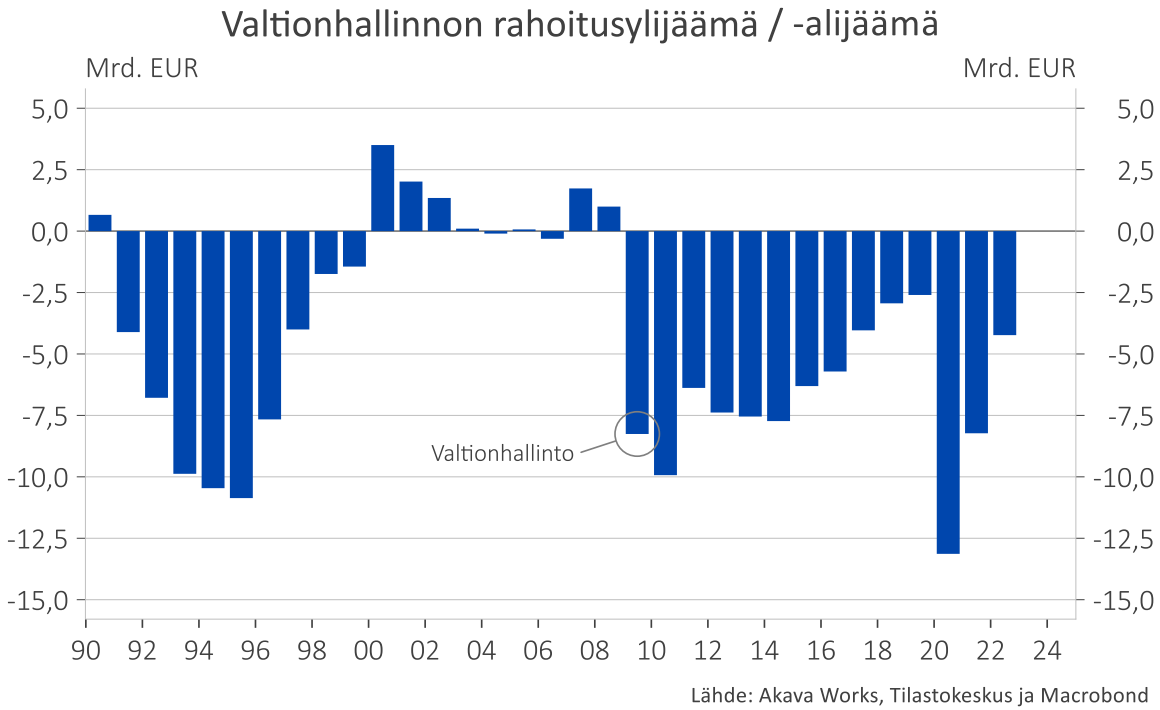

Lähde: Akava Works, Tilastokeskus ja Macrobond

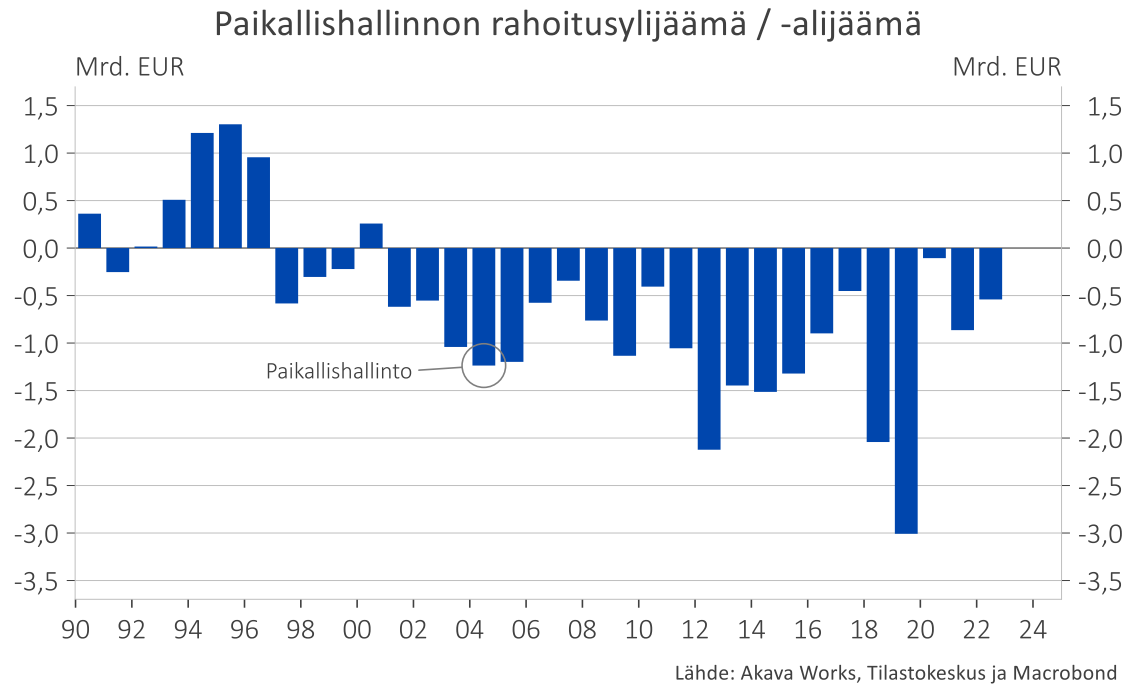

Lähde: Akava Works, Tilastokeskus ja Macrobond

Akava

Valtion budjetti tukee talouskehitystä sopivaan aikaan

- Talous saattaa jo olla taantumassa.
  - Kotitalouksien ahdinko näkyy, luottamus on heikko, luotonottohalukkuus ja asuntokauppa ovat romahtaneet ja rakennusala on ajautunut laskuun.
  - Kansainvälinen kysyntä on vaimeaa.
- Ansiotulojen verotuksen keveneminen tulee tarpeeseen – valtaosa kevenemisestä tulee työttömyysvakuutusmaksujen alenemisesta.
- Työttömyysvakuutusmaksun alennuksen osittainen kohdennus valtiolle on poikkeuksellinen ja ongelmallinen.
  - Työnantajapuolen alennukseen ei nyt kajota.
  - Maksualennuksen kytkeminen ansiotuloverotuksen indeksitarkistukseen tekee veropäätöksistä vähemmän läpinäkyviä.
  - Maksut vakuutusperusteisia – ei pitäisi käyttää julkisen talouden vahvistamiseen.

Akava

Julkisen talouden velkaantumista on vaikea taittaa.

Julkisen talouden kriisinkestävyydestä täytyy kantaa huolta.

Talouden kasvupotentiaalin vahvistaminen on paras tapa vahvistaa julkista taloutta.

Akava

Akava